

Анна МАКСИМОВА

доцент кафедри мовної підготовки

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат наук з державного управління

НІМЕЦЬКИЙ ДОСВІД ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Захист прав дитини є однією з фундаментальних складових сучасної правової держави. В умовах реформування українського законодавства та соціальної політики особливо актуальним є вивчення європейського досвіду, зокрема досвіду Німеччини – країни з усталеною системою правового й соціального захисту дітей.

У Німеччині права дитини захищаються як на законодавчому рівні, так і на рівні Основного закону. Хоча формальне включення прав дитини до Конституції ще триває, вже зараз пріоритет найкращих інтересів дитини визнається судами та адміністративними органами. З урахуванням досвіду Німеччини необхідно внести до Конституції України положення про першочерговість найкращих інтересів дитини у всіх рішеннях, що її стосуються.

У Німеччині служба у справах молоді (Jugendamt) виконує комплексну функцію – від профілактики до кризового втручання. Jugendamt співпрацює зі школами, медичними установами та поліцією для раннього виявлення ризиків щодо дитини. Ми пропонуємо і в Україні створити аналогічну установу з розширеними повноваженнями на місцевому рівні з мультидисциплінарним підходом.

Діти в Німеччині мають право на участь у процесах, які стосуються їхнього життя. Законодавство передбачає обов'язкове заслуховування дитини в суді та інших органах. На нашу думку, в Україні доцільно закріпити обов'язковість участі дитини в судових та адміністративних процесах із урахуванням її віку та зрілості.

У 2000 році Німеччина заборонила будь-які форми фізичних покарань. Це стало потужним сигналом до суспільства щодо недопустимості насильства у вихованні.

В Україні необхідно чітко заборонити фізичне покарання в сім'ї та забезпечити відповідальність за ігнорування фактів насильства щодо дітей. У школах Німеччини реалізуються програми з прав людини та прав дитини, які сприяють формуванню правової культури з раннього віку.

Ми пропонуємо в Україні інтегрувати курси з прав дитини до навчальних програм, що сприятиме підвищенню правової обізнаності учнів.

Підсумовучи вищенаведене, основними напрямками удосконалення

українського законодавства є внесення змін до Конституції України з включенням прав дитини; розбудова ефективної системи місцевих соціальних служб; забезпечення обов'язкового врахування думки дитини у прийнятті рішень; законодавче закріплення заборони фізичних покарань; підвищення правової обізнаності суспільства та фахівців, які працюють із дітьми; розширення повноважень Уповноваженого з прав дитини.

Німецький досвід демонструє важливість системного підходу до захисту прав дитини – від правового регулювання до практичного супроводу. Україна на шляху до євроінтеграції може ефективно використати цей досвід для побудови гуманної та правової моделі дитинства.

Список використаних джерел

1. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.
2. Основний закон Федеративної Республіки Німеччина (Grundgesetz). URL : <https://www.bundestag.de/gg>.
3. Європейська стратегія з прав дитини (2021-2024). URL : https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/rights-child_en.

Ельміра МАМЕДОВА

інспектор Служби освітньої безпеки
Управління патрульної поліції
в Дніпропетровській області
Департаменту патрульної поліції,
доктор філософії в галузі права

ПРАВОВІ ОСНОВИ ТА МЕХАНІЗМИ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ ОСВІТНЬОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

У сучасних умовах воєнного стану, що триває в Україні з 2022 року, захист прав дитини набув особливої актуальності. Школа – це не лише простір для набуття знань, а й середовище соціалізації, емоційної безпеки та формування громадянської ідентичності. Проте освітній процес в умовах збройного конфлікту супроводжується додатковими ризиками: фізичними, психологічними, моральними та юридичними. На цьому тлі постає питання формування механізмів, здатних забезпечити права та безпеку дітей – саме тому створення і функціонування Служби освітньої безпеки (СОБ) було важливим кроком у зміцненні інституційного захисту дитини в школі.

Правову базу діяльності СОБ формують ключові документи національного рівня. Насамперед це Конституція України, яка в статті 52 гарантує захист дітей від будь-яких форм насильства, а стаття 53 закріплює право кожного на освіту, включно з безпечними умовами її здобуття [1].